

Keski-Vuosaaren ESTEETTÖMYSSUUNNITELMA

HELSINGIN KAUPUNKI
 RAKENNUSVIRASTO
 PL 1500
 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

KUVAILELEHTI

Tekijä(t) Sito Oy	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Projektinjohtaja Pirjo Tujula	
Nimeke Keski-Vuosaaren esteettömyyssuunnitelma	Mistä julkaisua saa (henkilö ja huone) Helsingin kaupungin rakennusvirasto Sirpa Linnola
Sarjan nimeke	
Sarjanumero	Julkaisuaika
Sivuja	Liitteitä 1
ISBN	ISSN
Kieli koko teos Suomi	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Keski-Vuosaaren esteettömyyssuunnitelman tavoitteena on ohjata ja koordinoita rakennusviraston esteettömyyteen tähtäviä käytännön toimenpiteitä alueella. Alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatiminen perustuu kaupungin-hallituksen hyväksymään kaupungin esteettömyysstrategiaan ja esteettömyyssuunnitelmaan, jolla ohjataan esteet-tömyyden toteutusta koko kaupungin tasolla. Alueellinen esteettömyyssuunnitelma on tarkoitus liittää osaksi Vuo-saaren aluesuunnitelmaa, jossa määritellään tarvittavat toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu.</p> <p>Aiemmin syntynyt Suraku-ohjeisto on luonut pohjan kaupungin esteettömyyden toteutustyölle. Alueellisen esteettö-myyssuunnitelman tarkoituksena on toteutustyön priorisointi ja kohdentaminen niin, että se edistää mahdollisimman tehokkaasti esteettömyyttä ko. alueella ja auttaa hallintokuntia niiden omassa esteettömyystyössä.</p> <p>Esteettömyyssuunnitelmassa on esitetty tarvepohjaisen priorisoinnin mukaan alueet ja reitit, joilla noudatetaan es-teettömyyden erikoistason vaatimuksia sekä hyvää perustasoa edellyttävät reitit, joilla on tärkeä turvata esteetön kulku kaikille käyttäjäryhmille. Kaikkia alueen katuja ja puistoja ei voi saada täysin esteettömiksi, mutta perustason esteettömyysvaatimukset koskevat yleisesti kaikkia alueita.</p> <p>Vuonna 2002 on Vuosaaren keskustan alueesta laadittu esteettömyysselvitys, joka on tarkistettu tämän työn yhtey-dessä. Rakennusvirasto on samanaikaisesti tämän työn kanssa käynnistänyt esteiden kartoittamisen paikkatieto-kantaan Haagan, Kannelmäen ja eteläisten kaupunginosien alueilla.</p> <p>Esteettömyyssuunnitelman laatimisen yhteydessä on oltu yhteydessä Helsingin vanhus- ja vammaisneuvostoihin, joiden edustajat muun muassa osallistuivat alueella suoritettuun kävelykierrokseen 31.8.2005. Esteettömyyssuunni-telmaa esiteltiin kaupunkilaisille aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä järjestetyssä asukastilaisuudessa 15.11.2005.</p>	
Avainsanat Liikkumis- ja toimimisesteettömyys, esteettömyys, esteetön ympäristö Esteettömyyssuunnitelma, alueellinen esteettömyyssuunnitelma, toteutussuunnitelma ja toteutusohjelma Helsinki kaikille, Vuosaari, Keski-Vuosaari	
UDK	

ESIPUHE

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 määriteltiin Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Kaupunginhallitus hyväksyi esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian koordinoitiosan ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille –projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulko-alueille
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toiminta-tavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjainen ja rakentamistaloudellinen priorisointiperiaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat

Vuoden 2005 aikana laadittiin esteettömyyssuunnitelmat neljälle alueelle: Eteläiset kaupunginosat, Haaga, Kannelmäki ja Keski-Vuosaari. Näillä alueilla on käynnistynyt samanaikaisesti myös rakennusviraston omana työnä aluesuunnitelman laatiminen katu- ja viheralueille. Tavoitteena on liittää alueellinen esteettömyyssuunnitelma osaksi aluesuunnitelmaa, jossa aikataulutetaan tulevat toimenpiteet.

Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa on kunkin alueen osalta tarkistettu mahdolliset esteettömyyden erikoistasoa edellyttävät kohteet, määritelty esteettömyyden erikoistasoa vaativat alueet ja reitit, tunnistettu ja kartoitettu esteettömyyden kannalta tärkeimmät reitit sekä määritelty niille kehittämistoimenpiteet ja kunnossapidon toimenpiteet sekä niiden kiireellisyys. Esteettömyyttä on käsitelty Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti.

Esteettömyyssuunnitelman laatimista ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

Rakennusvirasto

Terhi Tikkanen-Lindström, Birgitta Rossing, Pirjo Tujula, Sirpa Linnola

Kaupunkisuunnitteluvirasto: Ilkka Laine, Hannu Pyykkö, Penelope Sala-Sorsimo

Kiinteistövirasto, Tilakeskus: Irmeli Grundström, Kristiina Pyykönen

Rakennusvalvontavirasto: Hannu Pyykönen

Kaupunginkanslia: Erkki Holappa

Liikennelaitos: Mervi Vatanen

Liikuntavirasto: Asko Rahikainen

Sosiaalivirasto: Mirja Höysniemi

Terveyskeskus: Petri Parrukoski, Saara Saxén, Pirjo Sipiläinen

Opetusvirasto: Tapani Koivula

Asuntotuotantotoimisto: Ifa Kytösaho

Sito Oy: Jari Mäkyinen, Ulla-Kirsti Junttila, Elina Ilkkanen

Asemien arvioinnista vastasivat rakennusviraston harjoittelijat Anni Juutilainen ja Antti Vuori.

Sidosryhmille järjestettiin alueella kävelykierros, jossa he toivat esiin omia näkökulmiaan ja tarpeita. Esteettömyyssuunnitelmaa esiteltiin kaupunkilaisille aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä järjestetyssä asukastilaisuudessa 15.11.2005.

SISÄLLYSLUETTELO

KUVAILULEHTI.....	1
ESIPUHE	2
SISÄLLYSLUETTELO	3
1 LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	4
1.1 Lähtökohdat.....	4
1.2 Tavoitteet.....	4
1.3 Työskentely	5
2 NYKYTILANTEEN ESTEETTÖMYYS.....	6
2.1 Kartoitettavan alueen rajaus.....	6
2.2 Vuosaaren keskustan yleisten alueitten esteettömyysselvitys 2002	10
2.3 Erikoistason alueiden ja muiden kartoitettavien alueiden määrittely	10
2.4 Sidosryhmien kävelykierto.....	10
2.5 Keski-Vuosaaren katu ympäristö	15
2.6 Pohjois-Vuosaaren ostoskeskus	17
2.7 Puistot	17
2.8 Asemat	18
3 ESTEETTÖMYYDEN KEHITTÄMINEN.....	26
3.1 Kehittämisperiaatteet.....	26
3.2 Kunnossapidon toimenpiteet	26
3.3 Kehittämistoimenpiteet katualueilla	28
3.4 Pohjois-Vuosaaren ostoskeskuksen kehittäminen	30
3.5 Kehittämistoimenpiteet puistoissa.....	30
3.6 Esteettömyyden kehittäminen Vuosaaren keskustan alueella	31
3.7 Ylläpidon kehittäminen	34
4 JATKOTOIMENPITEET	36
5 KUSTANNUSARVIO.....	38

1 LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 Lähtökohdat

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 määriteltiin Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian koordinaation ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille –projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulkoalueille
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toiminta-tavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjainen ja rakentamistaloudellinen priorisoinnin periaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat

Vuoden 2005 aikana laadittiin esteettömyyssuunnitelmat neljälle alueelle: Eteläiset kaupunginosat, Haaga, Kannelmäki ja Keski-Vuosaari. Näillä alueilla on käynnistynyt samanaikaisesti myös rakennusviraston omana työnä aluesuunnitelman laatiminen katu- ja viheralueille, jonka kanssa esteettömyyssuunnitelman laatimista ja sisältöä on yhteen sovitettu.

Aluesuunnitelmia laadittaessa esteettömyyttä käsitellään Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti. Keskeisiä lähtökohtia ovat esteettömyyden jako kahteen laatutasoon (erikoistaso ja perustaso), esteisyyttä kokevien käyttäjäryhmien ja toimenpiteiden tunnistaminen. Esitettyjen toimenpiteiden kiireellisyysjärjestyksen perusteleva tehdään edellä mainittujen lähtökohtien perusteella.

1.2 Tavoitteet

Kaupunginosa on mielekkään kokoinen alue esteettömyyden kehittämisen tarkastelulle ja toimenpiteiden toteuttamiselle. Lähtökohtana on, että esteettömyyttä kehitetään kokonaisina reitteinä ja alueina, jolloin aidosti esteetön omatoiminen eläminen ja liikkuminen alueella tulee mahdolliseksi.

Alueellisen esteettömyyssuunnitelman tavoitteet ovat:

- selvittää esteettömän toimimisen kannalta keskeisten palvelujen ja toimipaikkojen sijoittuminen alueella
- selvittää vanhusväestön sijoittuminen alueelle
- määrittellä esteettömyyden erikoistason alueet ja reitit
- kartoittaa alueen esteet katu- ja viheralueilla
- määrittellä parannus- ja kehittämistoimenpiteet sekä kunnossapidon toimenpiteet
- määrittellä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys

Työn aikana selvitetään alueella tapahtuva muu rakentaminen ja suunnitelmat sekä liikenteeseen tai viheralueisiin liittyvät kehittämishankkeet ja suunnitelmat. Nämä otetaan keskeiseksi lähtökohdaksi toimenpiteiden määrittelyssä, sillä esteettömyyden parantaminen on edullista muista tarpeista lähtevien hankkeiden yhteydessä. Esteettömyyden parantamistarpeesta lähtevät toimenpiteet määräytyvät alueen luonteen ja esteiden mukaisesti.

Tavoitteena on, että myös muut kaupungin hallintokunnat käynnistäisivät omien toimipisteidensä esteettömyysarvioinnit ja kehittämissuunnitelmat samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Myös yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä tulisi kannustaa omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa. Vasta tällöin luotaisiin kokonaan esteettömiä alueita ja kaupunginosia.

1.3 Työskentely

Alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatimista ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat rakennusvirastosta aluesuunnittelijat, toimistopäällikkö ja Helsinki kaikille –projektin edustajat, kaupunkisuunnitteluvirastosta maankäytönsuunnittelija ja liikennesuunnittelijat sekä edustajat kiinteistöviraston tilakeskuksesta, rakennusvalvontavirastosta, kaupunginkansliasta, liikennelaitoksesta, liikuntavirastosta, sosiaalivirastosta, terveyskeskuksesta, opetusvirastosta ja asuntotuotantotoimistosta sekä konsultin edustajat.

Ohjausryhmä kokoontui työn aikana kolme kertaa:

- 12.5.2005 (Kaikkien alueellisten esteettömyyssuunnitelmien aloituskokous)
- 3.11.2005 (Kävelykierros ja alustavat toimenpide-ehdotukset)
- 12.1.2006 (raporttiluonnoksen käsittely)

Lisäksi Helsinki kaikille -projektin ja konsultin edustajat ovat pitäneet pienimuotoisia projektialavereita tarpeen mukaan työn aikana.

31.8.2005 järjestettiin alueella sidosryhmille kävelykierros, jossa he toivat esiin omia näkökulmiaan ja tarpeitaan. Esteettömyyssuunnitelmaa esiteltiin kaupunkilaisille aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä järjestetyssä asukastilaisuudessa 15.11.2005.

2 NYKYTILANTEEN ESTEETTÖMYYS

2.1 Kartoitettavan alueen rajaus

Työn ensimmäisenä vaiheena tarkistettiin esteettömyyden erikoistason vaativien toimipaikkojen sijoittuminen. Lähtökohtana oli Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelman ajalle 2005-2010 yhteydessä laadittu tietokanta esteettömyyden kannalta tärkeistä toimipaikoista. Erityisen tärkeitä, erikoistason esteettömyyttä ympäristöltään vaativia toimipaikkoja ovat vanhusten palvelut, sosiaali- ja terveystalot, kuntoutuslaitokset ja rautatieasemat. Lisäksi tarkasteltiin muiden esteettömyyden näkökulmasta tärkeiden palveluiden sijoittumista alueelle. Tällaisia ovat päiväkodit, koulut ja oppilaitokset, kirjastot, kokoontumistilat ja seurakuntien toimipaikat.

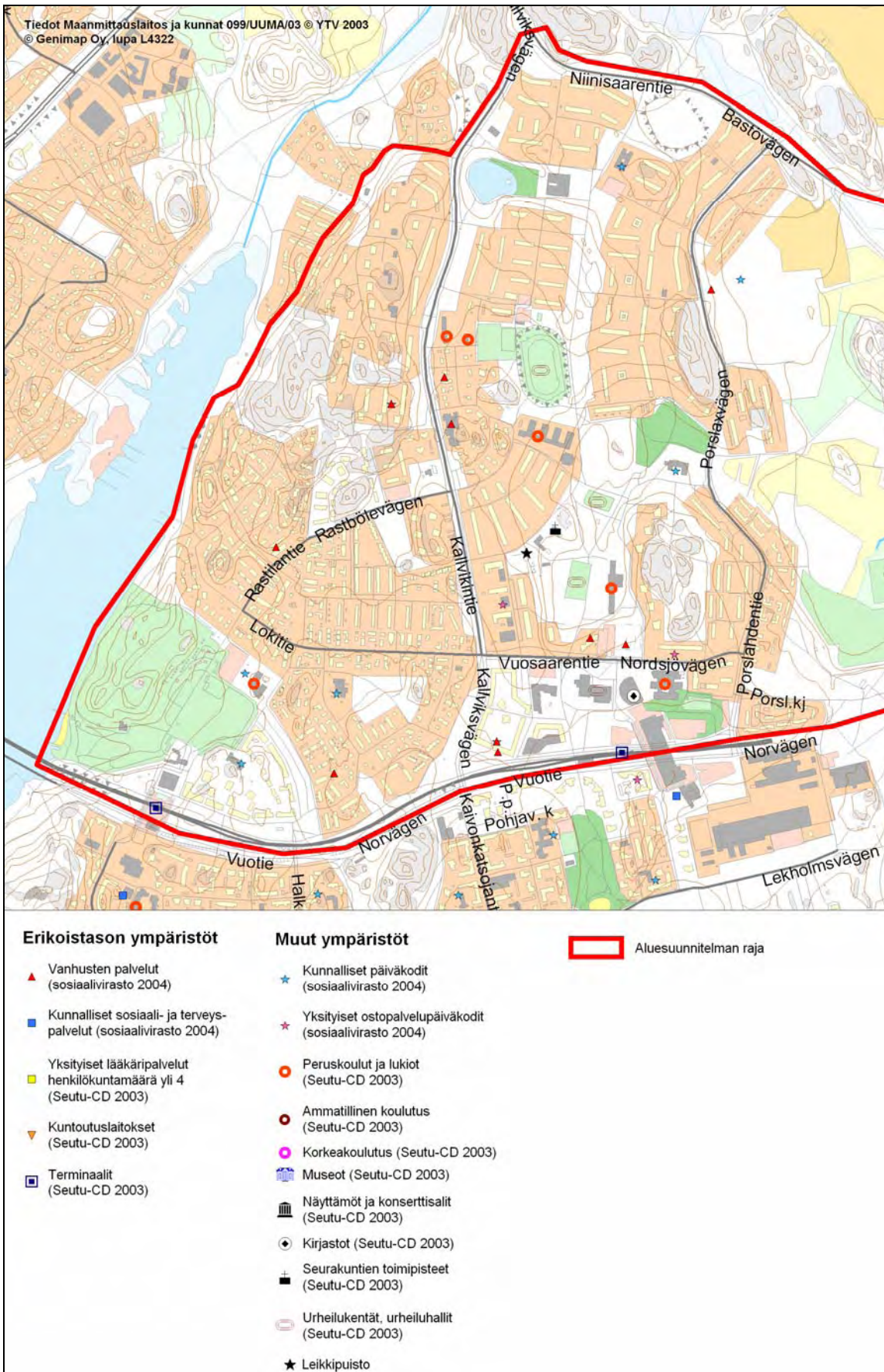
Nykytilanteen arvioinnissa tukeuduttiin lähtökohtaisesti olemassa oleviin paikkatietoaineistoihin: sosiaaliviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston tarkennetut aineistot, Helsingin yleiskaavan aineistot sekä SeutuCD. SeutuCD on YTV:n tuottama cd-levy, jolle on koottu pääkaupunkiseudun kuntien keskeiset väestön ja maankäyttöön liittyvät paikkatiedot yhtenäisessä muodossa. SeutuCD:n tiedot ovat vuoden 2002 lopulta.

Työssä on käytetty ensisijaisesti Helsingin kaupungin omia numeeristettuja tietoja. Paikkatietomuodossa saatiin tiedot vanhusten palveluista, päiväkodeista sekä kunnallisista sosiaali- ja terveystalouksista. Helsingin kaupungin tietoja täydennettiin SeutuCD:n yritys- ja toimipaikkarekisterillä, jossa tiedot valittiin toimialaluokituksen perusteella. SeutuCD:ltä on saatu tiedot mm. yksityisten lääkäriasemien ja kulttuurilaitosten, kirkkojen ym. seurakuntatilojen, liikuntapaikkojen yms. sijainnista. Terminaalit on haettu rakennustiedoista rakennuksen käyttötarkoituksen perusteella ja niitä on täydennetty tiedoilla metroasemista.

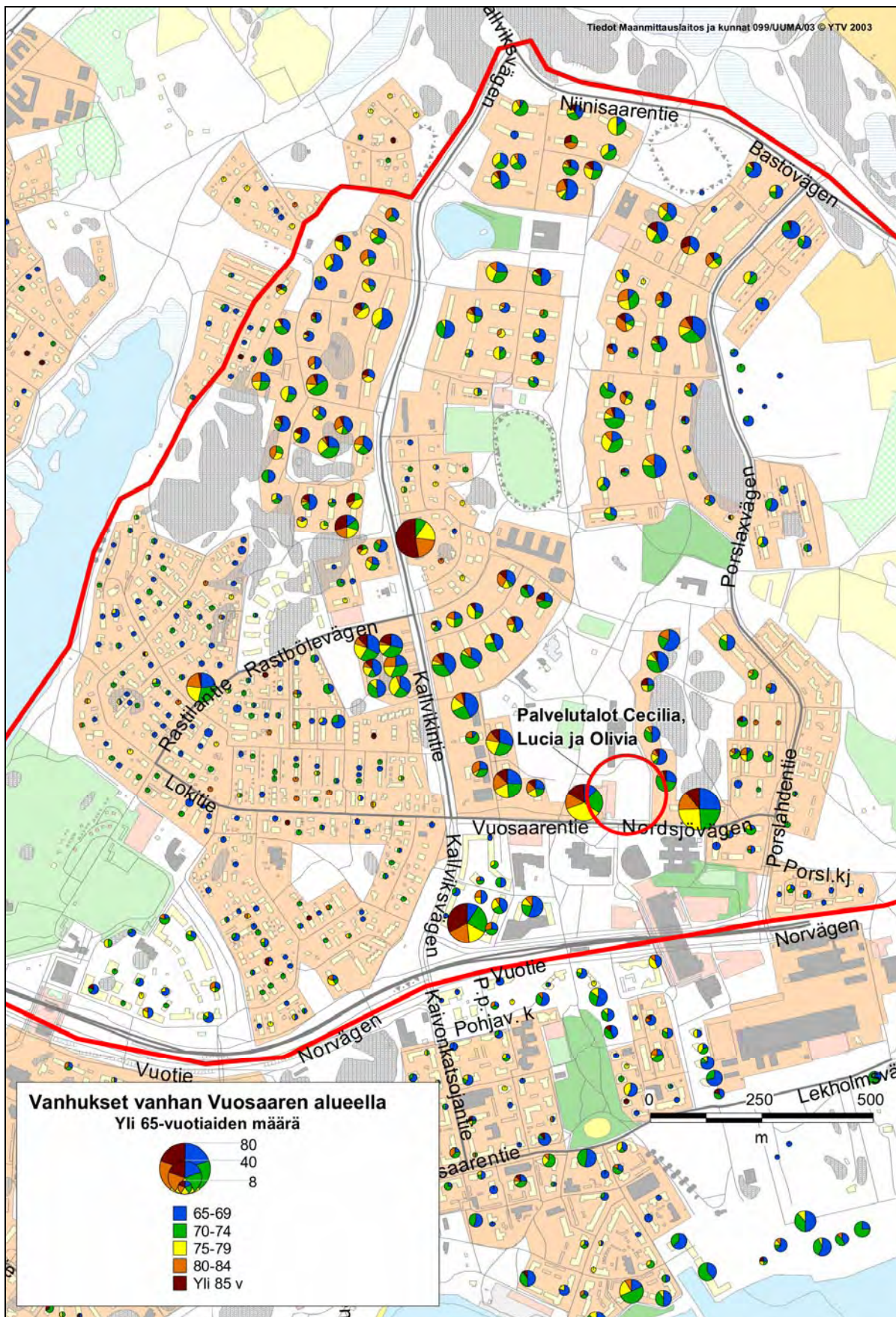
Tietoa tarkistettiin jonkin verran harkinnanvaraisesti. Esimerkiksi yksityisten lääkäriasemien kohdalla pienimmät kohteet on karsittu ilmoitetun henkilökuntamäärän perusteella, jolloin toiminimiyritykset saatiin poistettua. Yksityisissä lääkäripalveluissa eivät ole mukana hammaslääkärit.

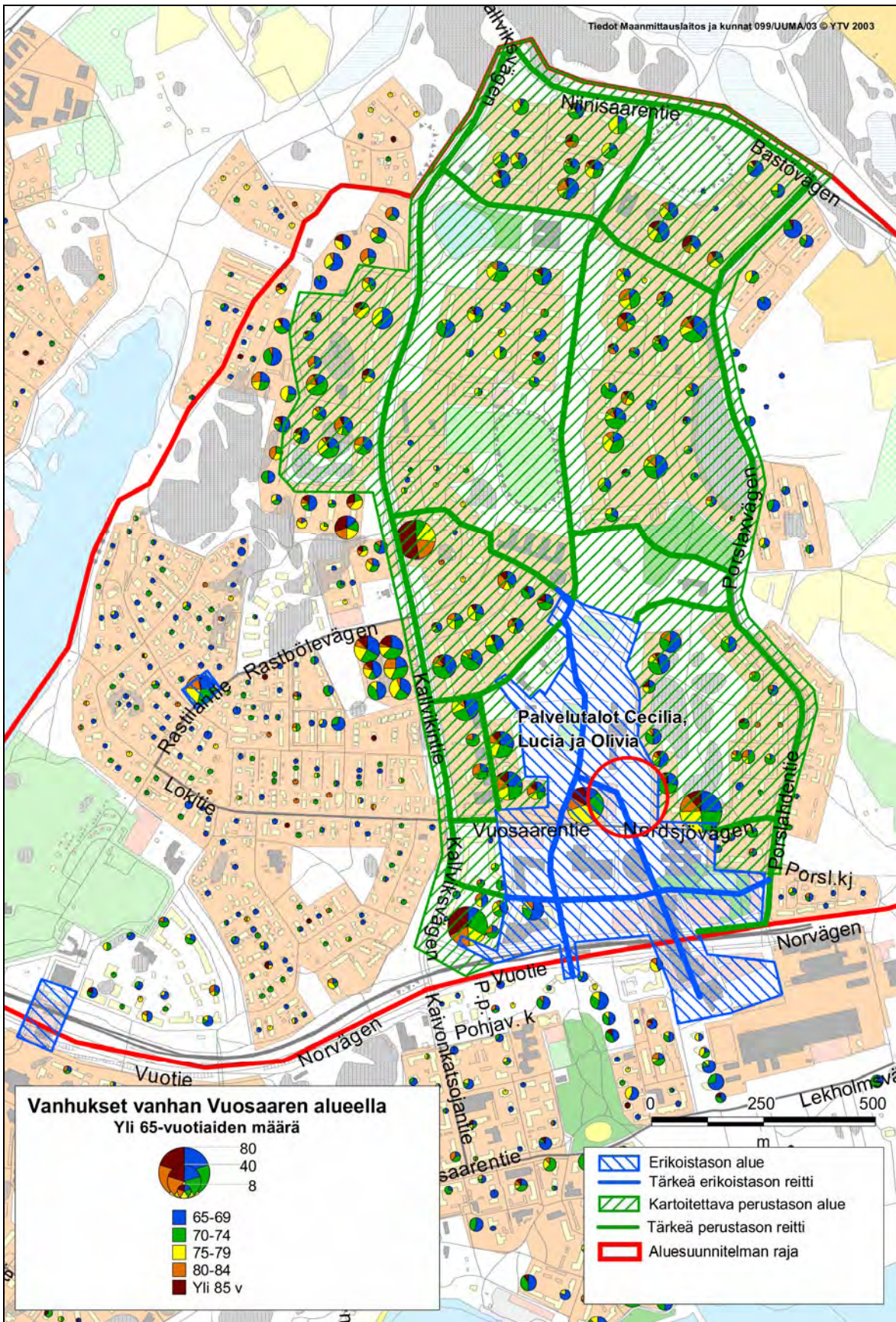
Kuva 1. Ikäihmisten osuus väestöstä on suuri Keski-Vuosaaren alueella. Valokuva asukkaiden kävelykierrokselta elokuulta 2005.

Kuva 2. Esteettömyyden kannalta keskeiset toimipaikat Keski-Vuosaaren alueella.

Kuva 3. Vanhusten sijoittuminen Keski-Vuosaaren alueella.

Kuva 4. Kartoitustyötä varten määritellyt erikoistason alueet ja tärkeät perustason alueet ja reitit sekä vanhusten sijoittuminen Keski-Vuosaaren alueella.

Vanhusten sijoittuminen koko suunnittelualueella tarkasteltiin käyttämällä tietokantana SeutuCD:n tietoja vuoden 2002 lopulta. Vaikka tieto onkin pari vuotta vanhaa, riittää sen tarkkuus tämän suunnitelman tarkasteluihin. Merkittävänä iäkkäiden ihmisten asuinpaikkoina erottuvat alueen vanhainkodit ja palvelutalot, kuten Cecilian, Lucian, Olivian ja Vuosaaren palvelutalon muodostama kokonaisuus, Helander-koti ja palvelutalo Hanna. Keski-Vuosaaren alueella näkyy selvästi myös koko alueen asukkaiden korkea keski-ikä.

2.2 Vuosaaren keskustan yleisten alueitten esteettömyys selvitys 2002

Vuonna 2002 on tehty selvitys *Esteetön Vuosaari – Vuosaaren keskustan yleisten alueitten esteettömyys selvitys, kehityshanke 2002*. Selvityksessä kehitettiin alueellisten esteettömyys selvitysten mallia, kartoitettiin nykytilanteen esteettömyys ja määriteltiin kehittämistoimenpiteet. Selvityksessä kartoitettiin myös tärkeimpien palvelurakennusten esteettömyys. Selvityksen laatimisen jälkeen on tarkennettu esteettömyyden kriteeristöä Suraku-projektissa, tarkennettu alueellisten esteettömyys suunnitelmien mallia Helsingin kaupungin esteettömyys suunnitelmassa ajalle 2005-2010 ja kehitetty Helsingin kaupungin paikkatietopohjaista kartoitustyökalua ja -menetelmiä. Edellä mainituista kehittämistoimenpiteistä huolimatta voitiin kuitenkin todeta, että vuoden 2002 selvityksen sisältö ja johtopäätökset ovat edelleen ajantasaisia ja niiden pohjalta voidaan jatkaa toimenpiteiden toteuttamista.

Tässä suunnitelmassa on tarkennettu koko alueen esteettömyyden erikoistason alueen rajausta sekä määritelty tärkeät erikois- ja perustason reitit. Raportissa kuitenkin käsitellään ensisijaisesti aiemman selvityksen pohjoispuolista aluetta, joka sijoittuu Punakivenpolun ja Niinisaarentien väliselle alueelle. Lisäksi raportin kohdassa 3.6 on esitelty Vuosaaren keskustan alueella vuoden 2002 jälkeen toteutetut esteettömyyden parannustoimenpiteet. Raportin sivulla 24 on vuoden 2002 selvityksen toimenpidekartta.

2.3 Erikoistason alueiden ja muiden kartoitettavien alueiden määrittely

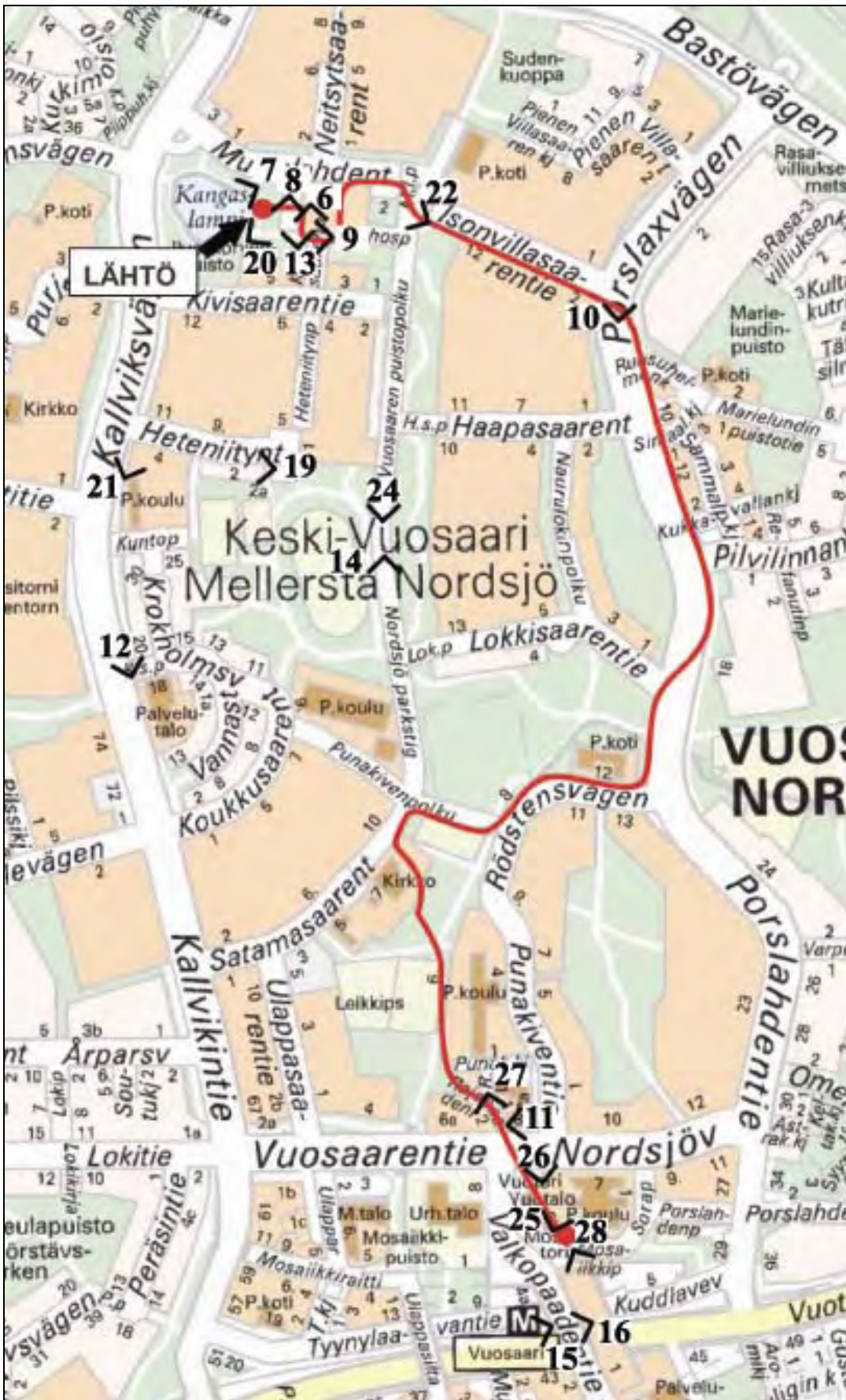
Esteiden kartoitustyön pohjaksi tunnistettiin työn aluksi esteettömyyden erikoistason vaatimat alueet ja reitit sekä tärkeimmät perustason reitit. Keskeisiä kriteereitä olivat erikoistason toimipaikkojen ja vanhusten sijoittuminen alueella sekä käyttäjämäärät ja asukkailta saatu palaute. Erikoistason alueita ovat Rastilan asema ja Vuosaaren keskustan alue palveluineen ja vanhusten palvelutaloineen sekä keskuspuiston eteläosa.

Tärkeitä perustason reittejä ovat Kallvikintien, Porslahdentien ja Niinisaarentien kevyen liikenteen väylät pysäkkeineen, Vuosaaren puistopolku sekä yhteydet Pohjois-Vuosaaren ostoskeskukselle ja yhteys Helander-kodilta kirkolle. Esteet kartoitettiin Keski-Vuosaaren alueelta, jossa vanhusten määrä on suuri.

2.4 Sidosryhmien kävelykierros

Keski-Vuosaaren alueella järjestettiin esteettömyyskävely 31. elokuuta 2005. Kävelyyn osallistui lähes 20 alueella asuvaa ja toimivaa henkilöä sekä kaupungin viranhaltijoita, asiantuntijoita ja konsultin edustaja. Osallistujissa oli useita ikäihmisiä ja sähköisen pyörätuolin käyttäjiä. Erityisen heikkonäköisiä ei ryhmässä ollut.

Kävelykierroksen aluksi arvioitiin parannetun Kangaslammen ympäristöä. Kauniina loppukesän iltana lampi näyttäytyi kauniina ja viihtyisänä keitaana. Lammen itäpään kovapintainen rantaväylä on tasainen ja miellyttävä kulkea. Ongelmia aiheuttivat liittymäkohdat sorapintaisiin väyliin, joissa oli kynnykset nupukivirajausten kohdilla. Paikoittain myös soraväyliin epäselvä rajautuminen rannan puolella aiheuttaa ongelmia heikkonäköiselle.

Kuva 5. Kävelykierroksen reitti 31.8.2005. Numerot viittaavat raportin valokuvaan.

Kuva 6. Kävelykierrokseen osallistui useita Keski-Vuosaaren alueella asuvia.

Kuva 7. Kangaslammen oleskelulaiturit ovat hyviä kaikille käyttäjille. Kysymyksiä herätti kuitenkin se, ettei suojakaidetta ollut koko laiturin pituudella.

Kuva 8. Ilveskorvenpuiston alueella liikumista haittaavat kynnyksen muodostavat nupukiviraidat sorakäytävien liittymäkohdissa.

Ostoskeskuksen pysäköintialueen asfaltti on erittäin epätasainen ja pahasti painunut. Pysäköintialueella ei ole osoitettu jalankululle omia väyliä. Tällainen tarve olisi erityisesti pysäköintialueen poikki leikkipuistosta ostoskeskuksen sisäpihalle. Aidattu ravintolan terassi myös katkaisee länsipään katoksen alla sijaitsevan kulkuväylän. Etelän suunnasta (Kivisaarenpolku) ostoskeskukseen saavuttaessa joudutaan ylittämään syvä ja jyrkkäreunainen sadevesikouru, johon pienipyöräinen pyörätuoli tai rollaattori voi juuttua. Ostoskeskuksen eteläpuoleinen kulkuyhteys on erittäin epätasainen ja painunut.

Ostoskeskuksen aluetta on nostettu asfaltoimalla ylemmäs, niin että kauppojen sisäänkäyntien ritilät on saatu upotettua kulkupintaan. Sisäänkäynnit liikkeisiin ovatkin esteettömyydeltään hyviä. Koilliskulman portaaseen pitäisi asentaa käsijohde. Koko ostoskeskus kaipaisi merkittävää viihtyvyyden parantamista mm. pintamateriaaleja ja piha-alueen järjestelyjä kehittämällä.

Ostoskeskukselta kävely suuntautui pitkin Isonvillasaarentietä kohti Porslahdentietä. Isonvillasaarentien kääntöpaikan kohdalla on puomi ja pollari kevyenliikenteen väylällä ajoesteenä, joihin heikkonäköinen saattaa vahingossa törmätä. Lumisena aikana kohta on usein puutteellisesti aurattu, koska aura ei pysty ajamaan läpi kyseisestä kohdasta.

Porslahdentiellä esteettömyyden ongelmat keskittyivät suojatieylityksiin. Useiden suojateiden ja keskisaarekkeiden kohdilla on liian korkeat reunakivet. Heikkonäköiselle tosin korkeista reunakivistä on etua, koska ajoradan reuna on tällöin helposti tunnistettavissa. Alueella on myös liian kapeita keskisaarekkeita, joihin esimerkiksi pyörätuoli tai lastenvaunut työntäjiineen tai polkupyöräilijä eivät mahdu pysähtymään. Lisäksi alueella on voimakkaasti sivukaltevia ja pyörätuolia käyttävälle liian suuria korkeuseroja sisältäviä reunakivialueita. Jalkakäytävien päällysteiden tasaisuus on tyydyttävää.

Kuva 9. Vuosaaren pohjoisen ostoskeskuksen pysäköintialueen asfaltti on vaarallisen epätasainen. Etelän suunnasta (Kivisaarenpolku) saavuttaessa joudutaan ylittämään syvä ja jyrkkäreunainen sadevesikouru, johon pienipyöräinen pyörätuoli tai rollaattori voi juuttua.

Kuva 10. Porslahdentien suojateillä on monenlaisia ongelmia; reunakivet ovat liian korkeita, keskisaarekkeet liian kapeita ja kaltevuudet liian suuria.

Punakiventiellä oli myös korkeita reunakiviä suojatien kohdilla, liian sivukalteva jalkakäytävä ja kulkuväylälle työntyviä puiden oksia. Punakivenpolun ja Vuosaaren puistopolun risteyksessä todettiin kirkon työmaan aiheuttamat erilaiset kulkuongelmat mm. hiekka- ja maakasat. Jo suunnitelmassa olevaa suoraa yhteyttä Vuosaaren puistopolulta kirkon länsipuolelta kohti etelää pidettiin tärkeänä. Todettiin myös pitkien jyrkkien väyläosuuksien, Punakivenpolku kohti Koukkusaarentietä ja kirkolle nouseva Vuosaaren puistopolku, ongelmallisuus talviaikana. Erityisesti Helander-kodin vanhukset kaipaavat turvallista reittiä kirkolle.

Urheilukentän kohdalla pidettiin hyvänä ajatusta erillisestä, kenttäalueesta erotetusta, kulkuväylästä. Myös käsi- ja selkännojallisia penkkejä tarvitaan kenttäalueen yhteydessä.

Uusien palvelutalojen kohdalla Rajapaadenraitilla ryhmään liittyi myös palvelutalojen asukkaita. He pitivät erityisen tärkeänä, että vielä keskeneräiset osat Rajapaadenraitia rakennetaan valmiiksi.

Kuva 11. Vuosaarentien varteen rakennetun uuden liikerakennuksen edustan ja jalkakäytävän välinen kalteva vyöhyke pakottaa pyörätuolinkäyttäjän kiertämään. Mainostelineet estävät katosalueen läpikulun.

2.5 Keski-Vuosaaren katuympäristö

Pääsääntöisesti Keski-Vuosaaren jalankulkuväylät ovat melko tasaisia. Korkeuserojen aiheuttamia ongelmia on varsin vähän.

Esteettömyydeltään hyvänä voidaan pitää uudistettua Kallvikintietä, jonka päällysteet ovat tasaisia, maalaukset hyväkuntoisia ja pysäkkijärjestely esteettömiä.

Varsin yleisenä ongelmana ovat suojateiden kohtien korkeat reunakivet. Tällaisia on erityisesti Merikorttiten, Mustalahdentien, Heteniityntien ja Porslahdentien suojateiden kohdilla. Myös suojateiden keskisaarekkeiden esteettömyydessä on parantamistarvetta. Tärkein tällainen kohta on Porslahdentiellä Isovillasaarentien liittymässä.

Kuva 12. Kallvikintien uudet pysäkkijärjestelyt ovat esteettömyydeltään hyvää perustasoa.

Kuva 13. Pohjois-Vuosaaren ostoskeskuksen piha-alue on pahoin painunut ja vaarallisen epätasainen. Aidattu terassi pakottaa jalankulkijat autojen joukkoon.

2.6 Pohjois-Vuosaaren ostoskeskus

Esteettömyydeltään heikoin yhtenäinen alue on Pohjois-Vuosaaren ostoskeskus. Merkittävin ongelma on pahasti kuopille painunut piha- ja pysäköintialue. Yhtenäisellä asfalttipintaisella alueella ei ole erillisiä jalankulkuväyliä, mikä vaikeuttaa näkövammaisen toimimista alueella. Kompastumis- ja kaatumisvaaran aiheuttava epätasaisuus jatkuu myös itse ostoskeskuksessa. Yhteys Ilveskorvenpuiston ja ostoskeskuksen välillä ei hahmotu. Koko ostoskeskuksen alue on ankea ja kaipaa viihtyvyyden parantamista.

Ostoskeskuksen käytävien tasausta on nostettu, mikä on poistanut kynnykset useiden liikkeiden sisäänkäynneistä ja näin parantanut niiden saavutettavuutta.

2.7 Puistot

Puistoväylien päällysteet ovat pääasiallisesti kunnoltaan tyydyttäviä ja alueet yleisilmeeltään melko siistejä.

Tärkeän puistoalueelle sijoittuvan kulkuyhteyden muodostavat Vuosaaren puistopolku ja sille tonttikaduilta johtavat yhteydet. Väylät on pääasiallisesti asfaltoitu. Vuosaaren puistopolun varrelle on sijoitettu säännöllisesti penkkejä ja roska-astioita. Kasvillisuus ei merkittävästi heikennä kulkuväylien valaistuksen laatua.

Ilveskorvenpuistossa sijaitseva Kangaslampi sitä ympäröivine polkuverkostoineen on pohjoisen Vuosaaren tärkeä virkistätymispaikka. Puisto tarjoaa mahdollisuuden oleskella veden äärellä myös pyörätuolia käyttävälle. Sorapintaisten puistopolkujen ja erityisesti lammen reunavyöhykkeen selkeys ja hyvä kunto ovat keskeisiä kunnossapidon huomiota vaativia osia. Tasaisella alueella sijaitseva leikkipuisto antaa hyvät lähtökohdat esteettömän leikkipaikan kehittämiseksi.

Kuva 14. Aukkaat pitävät Vuosaaren puistopolkua hyvin tärkeänä kevyen liikenteen yhteytenä Keski-Vuosaaren alueella. Polku levähdyspaikkoineen on tyydyttävää esteettömyyden perustasoa.

Vuosaaren keskustan alueen puistojen esteettömyys on arvioitu vuoden 2002 selvityksessä.

2.8 Asemat

Rakennusviraston kesäharjoittelijat Anni Juutilainen ja Antti Vuori kartoittivat Vuosaaren ja Rastilan asemat kesällä 2005. Antti Vuori on itse näkövammaisen ja hän on vastannut seuraavista asemien alueiden kuvauksista heikkonäköisen ja sokean toimijan näkökulmasta.

Vuosaaren asema

Lähes kauttaaltaan valkoisen ja lasisen aseman merkittävä ongelma heikkonäköisen kannalta on häikäistyminen. Kontrastien puute vaikeuttaa orientoitumista ja liikkumista koko aseman alueella. Joissain paikoin käytetyt opastavat elementit eivät ole säännönmukaisia tai riittävän loogisia. Yleisilme on nuhraantunut.

Aseman edessä olevassa suojatiessä ei ole maalauksia. Useat muutkin alueen suojatiemaalaukset ovat huonokuntoisia. Pysäkkialue on merkitty selkeästi näkyvällä kontrastiraidalla, mutta tuntoaistiin perustuvaa opastavaa elementtiä ei ole. Lisäksi yksittäiset pysäkit tulisi olla merkitty niin, että ne olisi helppo löytää. Taksin tolppa on huonosti hahmotettavissa. Aseman itäpäädyssä sillalla on polkupyöriä pysäköitynä joka reunaan eikä pyöräpysäköintialuetta ole merkitty kontrastilla. Pyörätelineitä on liian vähän. Aseman itäpäässä Tyynylaavantien jalkakäytävään liittyy aseman eteläpuolella pyöräparkki, jonka käyttö on hyvin vähäistä.

Pysäköintialueella ei ole merkittyä inva-paikkaa. Pysäköintialueelta asemalle (länsipääty) Vuotien yli johtavan suojatien pysäköintipaikan puoleinen reunakivi on korkea (40-60 mm) ja jalkakäytävällä on suuri sivukaltevuus suojatien kohdalla.

Kuva 15. Kauttaaltaan valkoiset pinnat eivät tue heikkonäköisen ympäristönsä hahmottamista. Suuri valon määrä ja lasiset pinnat tekevät häikäisystä lisäängelman.

Asemahallia vaivaa sama kontrastien puute kuin koko asemaakin. Itäpäädyn ulko-ovilta tullessa pylväikkö ohjaa ja antaa suuntaa kohti tavallisia portaita, mutta liukuportaiden ja hissien löytäminen on erittäin vaikeaa. Opasteet ovat liian korkealla ja niiden väri vaihtelee opasteesta toiseen. Hisseille on ääniopaste, joka on niin hiljainen, että se ei anna suuntaa. Ääni auttaa korkeintaan painonapin löytämisestä. Muita lippuautomaatteja kuin kertalippuautomaattia ei pysty käyttämään pyörätuolista. Kioskiin ei pääse pyörätuolilla. Useissa portaissa on käsijohde vain yhdellä korkeudella.

Laiturialue on leveä. Suoja-alueen reuna ei erotu valkoisella kepillä ja värillisen viivan kontrasti on liian heikko. Lasiseinät ja –katto aiheuttavat häikäistymistä laiturialueellakin. Tämä yhdistettynä leveään laituriiin vaikeuttaa suunnan hakemista. Laiturialueelta liukuportaille johtavien ovien aukon hahmottaminen on vaikeaa. Ovissa on punaiset pyöreät tarrat ja ikkunoissa ovien vieressä on vihreät pyöreät tarrat. Kuvioiden samanlaisuus aiheuttaa ongelman erityisesti puna-vihersokeille. Liukuportaissa on ääniopaste, joka on logiikaltaan erilainen kuin joillakin muilla asemilla, esimerkiksi Hakaniemen metroasemalla. Aseman itäpäädyn opaste on lisäksi hyvin hiljainen ja kuuluu häiriötömmässä ympäristössä vain noin metrin päästä. Tavallisissa portaissa olevat porrasaskelmien reunoihin sijoitetut kontrastiraidat ovat kuluneet ja likaantuneet, ja niiden hyöty on hyvin vähäinen. Laiturialueen kalusteiden kohdat on merkitty erilaisella lattian värillä. Idea on erinomainen, mutta toteutuksessa on käytetty liian monia värejä. Yksi väri huomioelementtinä ja toinen varoittavana selkeyttäisi koko asemaa. Käytetyistä väreistä sinisessä on paras kontrasti. Penkeissä ei ole käsinoja. Laiturialueen ongelmia lisää vielä huonosti erottuvat pylvää.

Kuva 16. Metroasemalta kauppakeskukseen johtavan suojatien maalaukset ovat kuluneet kokonaan pois.

Länsipäädyn hissiaulassa, on käytetty opastuslinjaa, jonka on tarkoitus ohjata portaisiin tai hissiin. Linja on kuitenkin niin kulunut, että sitä ei voi käyttää. Hissiin ohjaava linja johtaa itse asiassa kalusteiden väliin. Kalusteet on yritetty ottaa esiin lattiasta huomiovärillä. Kontrasti ei kuitenkaan ole tarpeeksi suuri ja osa kalusteista ei sijaitse värillisellä alueella. Ulkoalueet ovat länsipäädyssä melko hyvät. Sieltä löytyy kuitenkin suuri sauma, johon keppi voi jäädä kiinni. Kävelysiltaa kiertävä käsijohde jää valkoisen putken (sillan koriste) alle, jolloin sitä on vaikea seurata. Eniten haittaa tästä on kävelysillalta alas johtavilla portailla, joissa käsijohdetta seuraamalla toinen jalka on kuivatuskourussa. Portaot ovat askelmiltaan samanlaiset kuin kaikki ulkoportaot aseman alueella, eli ne on tehty palasista joiden välissä on massa. Tämä vaikeuttaa kontrastin ja sitten askelman reunan hahmottamista.

Kuntalaiset ovat valittaneet Valkopaadentien kiertoliittymästä asema-alueen eteläpäässä. Ajoneuvojen liian suuret nopeudet kiertoliittymässä tekevät suojatien ylityksistä turvattomia.

Rastilan asema

Aseman yleisilme on siisti ja miellyttävä. Lasinen katto ja seinä aiheuttavat aurinkoisella säällä häikäisyä. Asemalla on tavalliset lipunostoautomaatit, joita ei voi käyttää pyörätuolista käsin. Asemalla on kaksi liikkumisesteisen pysäköintipaikkaa. Polkupyörät ovat hyvin niille osoitetuissa paikoissa

Laiturialueen lattiamateriaali on harmaa, joka eliminoi suurimman osan häikäisystä. Kontrastiraita suoja-alueen reunassa erottuu selkeästi. Kontrastia voitaisiin lisätä vaihtamalla suoja-alueen laatta vaaleammaksi. Laiturialueen kalusteet ovat mukavasti samassa linjassa katon kannatinpylväiden kanssa, mutta kalusteet voitaisiin ottaa esiin lattiasta huomiovärein. Molempien päätyjen ovet löytyvät ilman vaikeuksia. Länsipäädyssä vaikeutta aiheuttaa kuitenkin valaistuksen jyrkkä muutos. Hissin ääniopaste on riittävän kuuluva ja ohjaa hienosti hissille. Joskus kaikuminen häiritsee laiturialueella.

Länsipäädyssä laiturialueelta nouseva hissi tulee suoraan bussipysäkille. Pysäkillä on riittävä kontrastiraita. Tuntoaistiin perustuva merkintä puuttuu. Portaot ovat selkeät ja niissä on kontrastiviivat reunoissa. Liukuportaissa on ääniopaste. Asemahalliin johtavassa hississä ääniopaste on hiljainen. Ulkoa aseman ovien löytäminen on helppoa, ovien edessä pylväät ohjaavat hyvin.

Aseman pohjoispuolella on toinen bussipysäkki. Pysäkillä ei ole katosta eikä roska-astiaa. Penkissä ei ole käsinojia. Aseman itäpuolella on palvelulinjan pysäkki, johon on kulkuyhteys vain aseman sisätilan kautta.

Itäpäädyssä on vain tavalliset portaot ja helposti löytyvä hissi. Portaissa on selkeästi erottuvat kontrastiraidat. Portaiden yläpäässä on lattiassa raita, joka vaikuttaa hämäävästi opasteelta mutta on todellisuudessa lehden mainos. Kaiteen ali pääsee luiskahtamaan raiteelle. Aseman eteläpuolelle johtava porras on erittäin pahan hajuinen.

Kuvat 17 ja 18. Rastilan metroasema on esteettömyydeltään Vuosaaren asemaa parempi. Laiturin suoja-alue voisi olla vaaleampi, jolloin se voimakkaamman kontrastin ansiosta erottuisi paremmin. Pyöräpysäköinti on toteutettu laadukkaasti ja alue on kokonaisuutena siisti.

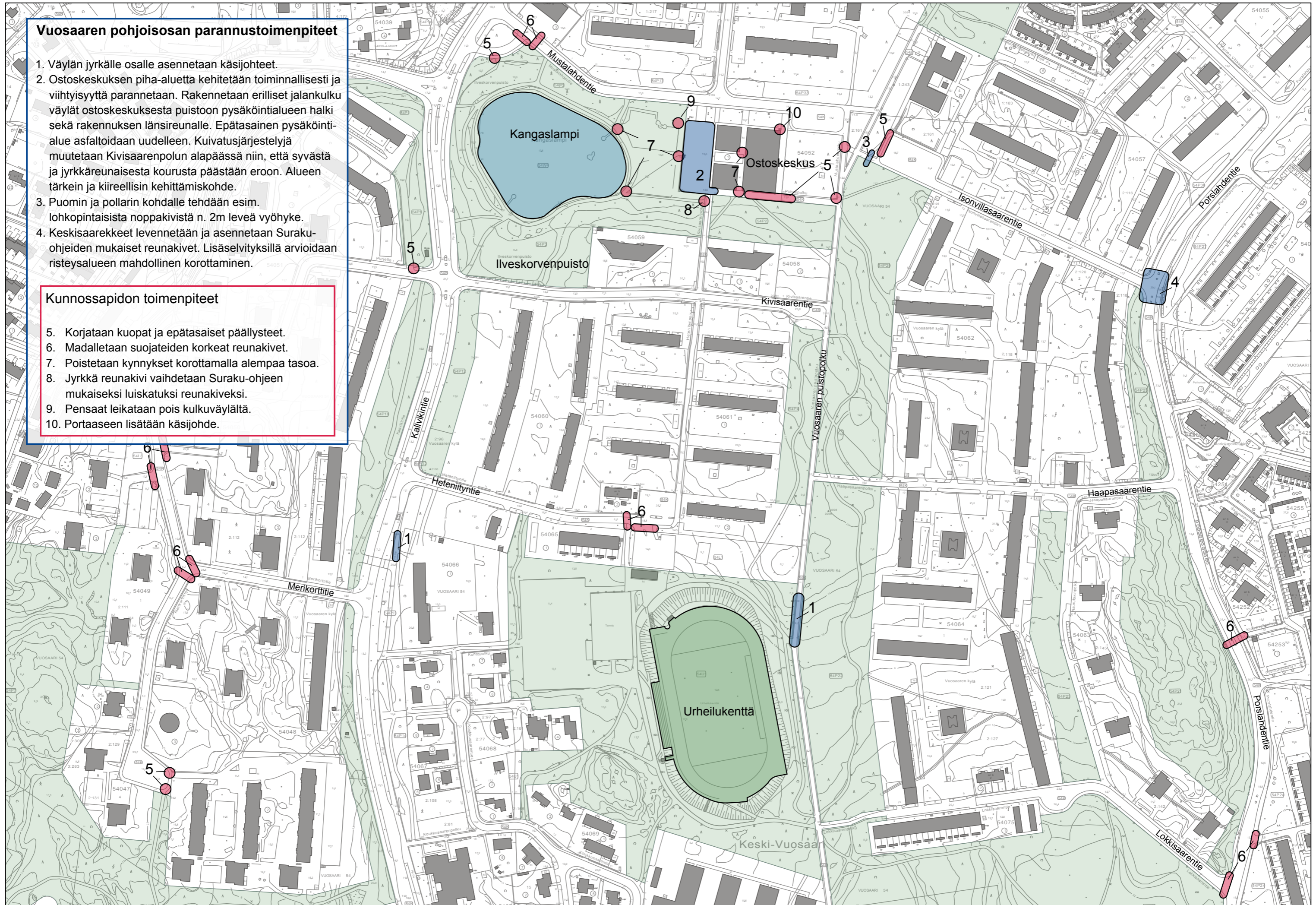

Vuosaaren pohjoisosan parannustoimenpiteet

1. Väylän jyrkälle osalle asennetaan käsijohteet.
2. Ostoskeskuksen piha-aluetta kehitetään toiminnallisesti ja viihtyisyyttä parannetaan. Rakennetaan erilliset jalankulkuväylät ostoskeskuksesta puistoon pysäköintialueen halki sekä rakennuksen länsireunalle. Epätasainen pysäköintialue asfaltoidaan uudelleen. Kuivatusjärjestelyjä muutetaan Kivisaarenpolun alapäässä niin, että syvästä ja jyrkkäreunaisesta kourusta päästään eroon. Alueen tärkein ja kiireellinen kehittämiskohte.
3. Puomin ja pollarin kohdalle tehdään esim. lohkopintaisista noppakivistä n. 2m leveä vyöhyke.
4. Keskiisaarekkeet levennetään ja asennetaan Suraku-ohjeiden mukaiset reunakivet. Lisäselvityksillä arvioidaan risteysalueen mahdollinen korottaminen.

Kunnossapidon toimenpiteet

5. Korjataan kuopat ja epätasaiset päällysteet.
6. Madalletaan suojateiden korkeat reunakivet.
7. Poistetaan kynnykset korottamalla alemmaa tasoa.
8. Jyrkkä reunakivi vaihdetaan Suraku-ohjeen mukaiseksi luiskatuksi reunakiveksi.
9. Pensaat leikataan pois kulkuväylältä.
10. Portaaseen lisätään käsijohde.

ESTEETÖN VUOSAARI

Kehittämismisioimenpiteet

16.10.2002

VUOSAAREN ESTEETÖN KESKUSPUISTO

Toimenpiteet

- Peikenttä ja kevyenliikenteenväyät erotetaan
- Uusi asfalttipäällysteinen käytävä rakennetaan / penkkejä käytävän varteen
- Risteyskohdat merkitään materiaalimuutoksella
- Leikkipuisto parannetaan esteettömäksi

Merkinnät:

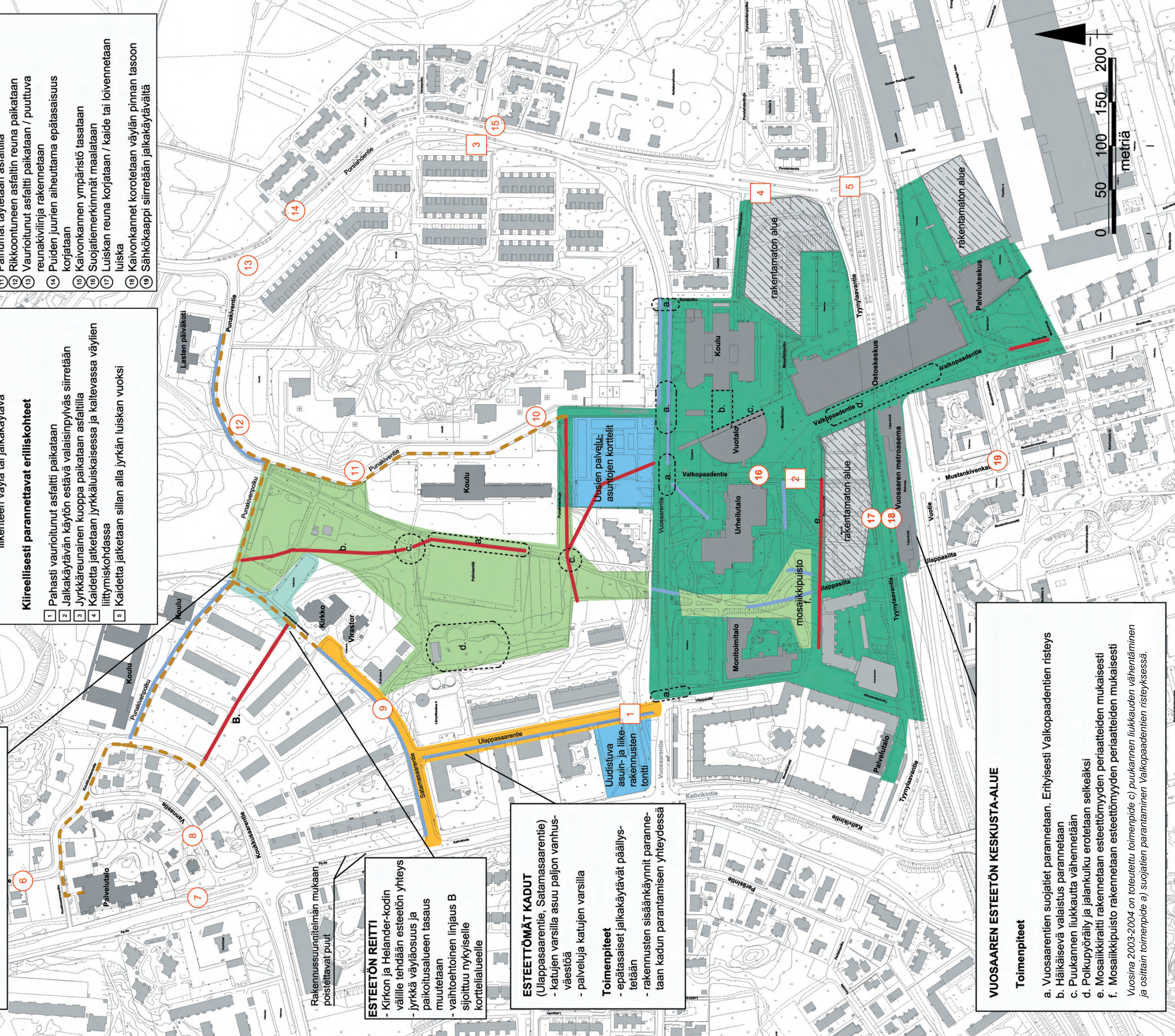
- Uusi esteetön kevyenliikenteen väylä
- - - Oleva kevyenliikenteen väylä, jonka esteettömyydestä erityisesti huolehditaan
- Uudelleen päällystettävä epätasainen kevyenliikenteen väylä tai jalkakäytävä

Kiireellisesti parannettavat erilliskohteet

- Pahasti vaurioitunut asfaltti paikataan
- Jalkakäytävän käytön estävä valaisinylväs siirretään
- Jyrkkäreunainen kuoppa paikataan asfaltilla
- Kaidetta jatketaan jyrkkäluiskaisessa ja kaltevassa väylien liittymiskohdassa
- Kaidetta jatketaan sillan alla jyrkän luiskan vuoksi

Muut parannettavat erilliskohteet

- Tonttiittymien kohdilla vähennetään väylän sivukaltevuutta
- Syvämpiä asfalttipainanteita tasataan
- Vaurioitunut reunakiviin ja asfaltti korjataan
- Painumat täytetään asfaltilla
- Painumat täytetään asfaltilla
- Painumat täytetään asfaltilla
- Rikkoonneen asfaltin reuna paikataan
- Vaurioitunut asfaltti paikataan / puuttuva reunakiviin rakennetaan
- Puiden juurien aiheuttama epätasaisuus korjataan
- Kaivonkannen ympäristö tasataan
- Suojatiemerkinnät maalataan
- Luiskan reuna korjataan / kaide tai loivennetaan luiska
- Kaivonkannet korotetaan väylän pinnan tasoon
- Sähkökaappi siirretään jalkakäytävältä

ESTEETÖN REITTI
 - Kirkon ja Helander-kodin välille tehdään esteetön yhteys - jyrkkä väyläosuus ja paikoitusalueen taseas muutetaan
 - vaihtoehtoinen linjaus B sijoittuu nykyiselle korttelialueelle

ESTEETTÖMÄT KADUT
 (Ulapasaarentie, Satamasarentie)
 - katujen varsilla asu paljon vanhusväestöä
 - palveluja katujen varsilla

Toimenpiteet
 - epätasaiset jalkakäytävät päällystetään
 - rakennusten sisäänkäynnit parannetaan kaadun parantamisen yhteydessä

VUOSAAREN ESTEETÖN KESKUSTA-ALUE

Toimenpiteet

- Vuosaarentien suojatiet parannetaan. Erityisesti Valkopaadentien risteys
- Häikäisevä valaistus parannetaan
- Puukannen liikkautta vähennetään
- Polkupyöräily ja jalankuiku erotetaan selkeästi
- Mosaikkiraitti rakennetaan esteettömyyden periaatteiden mukaisesti
- Mosaikkipuisto rakennetaan esteettömyyden periaatteiden mukaisesti

Vuosina 2003-2004 on toteutettu toimenpide c) puukannen liikukauden vähentäminen ja osittain toimenpide a) suojatien parantaminen Valkopaadentien risteyksessä.

3 ESTEETTÖMYYDEN KEHITTÄMINEN

3.1 Kehittämisperiaatteet

Esteettömyyden kannalta erityisen tärkeitä ovat keskusta-alueet, joilla on julkisia ja yksityisiä palveluja, kävelykadut, vanhus-, vammais-, sosiaali- ja terveyspalveluja tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt, alueet, joilla asuu paljon vanhuksia tai vammaisia, julkisen liikenteen terminaalialueet ja pysäkkialueet, liikunta- ja leikkipaikat, jotka on rakennettu erityisesti kaikille käyttäjille sekä muut erityisesti esteettömiksi rakennetut reitit esimerkiksi virkistysalueilla. Näillä esteettömyyden erikoistason alueilla esteettömyyden hyvä taso on erityisen tärkeää.

Esteettömyyden toteuttamisessa on tärkeää periaate pyrkiä luomaan kokonaisia esteettömiä reittejä. Yhdestäkin kohdasta katkeava esteettömyys voi estää joiltakin käyttäjiltä toimimisen kokonaan. Seuraavissa esteettömyyden parannustoimenpiteissä on priorisoitu erikoistason ympäristöjen ja tärkeimpien perustason alueiden reittien parantamista. Muilta alueilta on otettu huomioon sellaiset merkittävät ongelmat, jotka saattavat aiheuttaa selvän vaaratilanteen, esimerkiksi kompastumis- tai putoamisvaaran tai jotka muodostavat merkittävän esteen joidenkin käyttäjien omaehtoiselle toimimiselle.

Toimenpiteet on rakentamisen tarkoituksenmukaisuuden ja kannattavuuden kannalta mielekästä kytkeä muihin rakennus- ja korjauskohteiden toteutussuunnitelmiin ja toteutusohjelmiin. Keski-Vuosaaren alueella tällaisia hankealueita ovat:

- Mosaiikkiraitin ja –puiston rakentaminen esteettömäksi
- Keskuspuiston ja Vuosaaren puistopolun kehittäminen
- Pohjois-Vuosaaren ostoskeskuksen alueen kehittäminen

Suojateiden reunakivet, jotka eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia, ovat yleinen ongelma kaikilla vanhemmilla alueilla. Suojateiden reunakivien muuttamiseksi esteettömiksi pitäisikin käynnistää alueellinen hanke. Kiireellisimpinä uudistamiskohteina voidaan pitää suojateitä, joissa on 5 cm tai korkeampia reunakiviä. Esteettömyyden erikoistason alueet ja reitit sekä tärkeät perustason reitit tulisi laittaa kuntoon ensimmäisinä. Korjaustarpeen määrittelemiseksi alueen suojateiden reunakivet tulee kartoittaa.

Kunnossapidon toimenpiteet ovat useimmiten yksinkertaisia ja ne voidaan toteuttaa osana tavanomaista kunnossapitoa. Toimenpiteitä toteutettaessa tulisi kuitenkin aina arvioida olisiko samassa yhteydessä mahdollista myös parantaa esteettömyyttä. Tällaisesta toimenpiteestä esimerkkinä voidaan mainita suojatien reunakiven tai käsijohteen mallin muuttaminen uusimisen yhteydessä. Kiireellisimminkin tulee toteuttaa erikoistason alueiden ja tärkeiden perustason reittien kunnossapidon toimenpiteet sekä sellaiset kohteet, jotka aiheuttavat selvän kompastumis-, putoamis- tai törmäysvaaran tai jotka estävät joidenkin käyttäjien toimimisen.

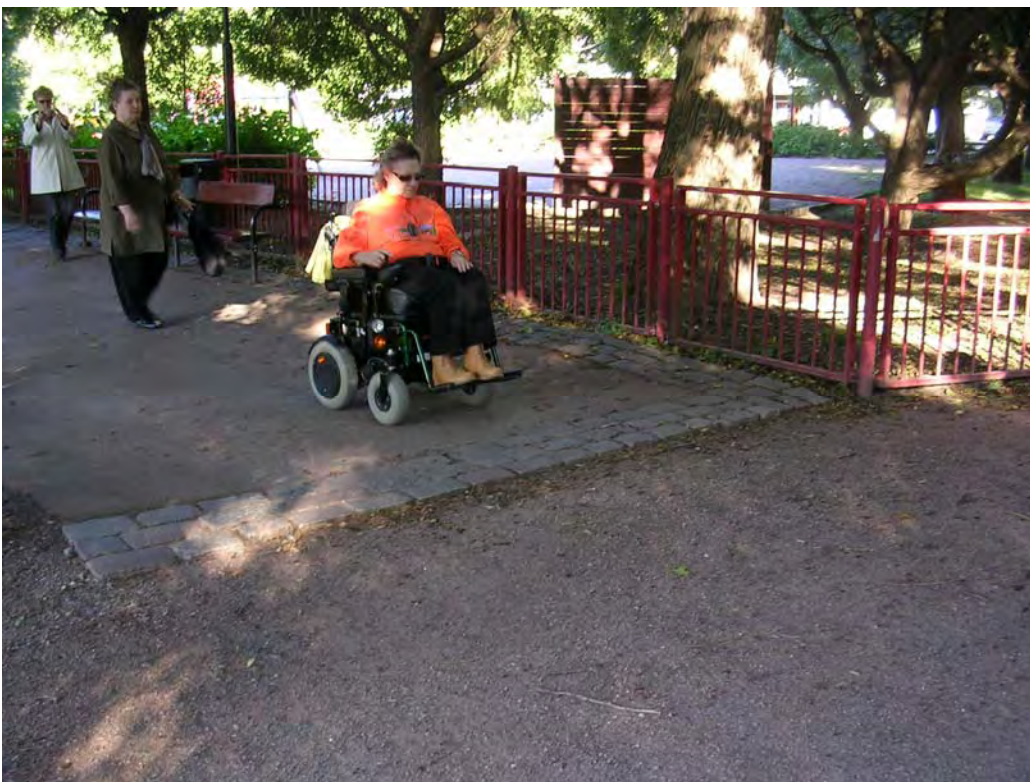
Toimenpiteiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja toteutuksessa tulee aina pyrkiä Suraku-projektissa laadittujen ohjeiden mukaisiin ratkaisuihin. Ohjekortit löytyvät Helsinki kaikille –projektiin sivulta www.hel2.fi/helsinkikaikille.

3.2 Kunnossapidon toimenpiteet

Ison osan kunnossapidon parannustoimenpiteistä muodostavat suojatiet ja erityisesti niiden korkeat reunakivet. Tällaisia on erityisesti Merikorttitiien, Mustalahdentien, Heteniityntien ja Porslahdentien suojateiden kohdilla (toimenpidekartan kohta 6). Kun suojateiden reunakivijärjestelyjä aletaan parantaa Suraku-projektin ohjekortin 1 mukaisiksi, tulee erityistä huomiota kiinnittää siihen, ettei jalkakäytävän puolelle muodostu liian suurta kaltevuutta.

Kuva 19. Suojateiden reunakivet tulee kartoittaa ja ensimmäisinä tulee parantaa liian korkeat reunakivet. Kuvassa urheilukentän pysäköintialueen kohta, jossa myös keskisaarekkeen havaittavuutta tulee parantaa matalalla reunakivellä ja kontrastivärillä.

Kuva 20. Ilveskorvenpuiston kestopäällystetyn osan ja sorakäytävien liitoskohdissa on kulkua hankaloittavia kynnyksiä, jotka tulee poistaa.

Ilveskorvenpuistossa on Kangaslammen itäpuolella leikkipuisto, jonka käytävät on päällystetty värikkäällä asfaltilla. Tätä aluetta rajaavien nupukiviraitojen ja sorakäytävien rajapinnassa olevat kynnykset tulee poistaa korottamalla sorakäytävien tasausta liittymiskohdissa (toimenpidekartan kohta 7). Puiston koilliskulmassa tulee leikata käytävälle työntyvät pensaat (toimenpidekartan kohta 9). Kivisaarenpolkuun liittyvän puistopolun päässä on korkea reunakivi, joka tulee vaihtaa luiskattuun reunakiveen, jotta se olisi esimerkiksi rollaattorilla helpompi ylittää (toimenpidekartan kohta 8).

Sorapintaisten puistopolkujen ja erityisesti lammen reunavyöhykkeen selkeys ja hyvä kunto ovat keskeisiä kunnossapidon huomiota vaativia osia. Tasaisella alueella sijaitseva leikkipuisto antaa hyvät lähtökohdat esteettömän leikkipaikan kehittämiseksi.

Katu- ja puistoalueilla on lisäksi yksittäisiä kuoppia ja pienialaisia epätasaisia päällysteitä, jotka tulisi korjata (toimenpidekartan kohta 5).

3.3 Kehittämistoimenpiteet katualueilla

Porslahdentien suojateissa Isovillasaarentien liittymässä on liian kapea keskisaareke sekä korkeat reunakivet. Alustavasti toimenpiteeksi on ehdotettu liittymäalueen korottamista ja saarekkeiden leventämistä (toimenpidekartan kohta 4). Periaateratkaisu voisi olla yhteneväinen Haapasaarentien liittymän kanssa.

Kallvikintiellä Merikorttintien liittymässä on kevyen liikenteen alikulku, josta nousee jyrkkä kevyen liikenteen väylä länsipuolen pysäkillä. Jalankulkuväylän reunaan tulisi lisätä käsijohde helpottamaan luiskan nousemista ja laskemista (toimenpidekartan kohta 1).

Kuva 21. Kallvikintien alikulusta Merikorttintien kohdalla on jyrkkä nousu pysäkillä. Jalankulkuväylän reunaan tulisi asentaa käsijohde.

Kuva 22. Isonvillasaarentien päästä Pohjois-Vuosaaren ostoskeskukselle johtavalla väylällä on puomi, pollari ja kivenlohkare väylällä. Valokuvasoitteessa on esitetty näkövammaista em. koh- teista varoittava vyöhyke esim. vaaleista lohkopintaisista graniittisista noppakivistä rakennettuna.

Kuva 23. Pohjois-Vuosaaren ostoskeskuksen kuoppainen piha-alue on erittäin vaarallinen. Aluetta tulisi kehittää kokonaisvaltaisesti toimintojen jäsennöinnin, pinnoitteiden, varusteiden, kalusteiden, valaistuksen ja istutusten osalta.

Isonvillasaarentien suunnasta lähestyttäessä Pohjois-Vuosaaren osotoskeskusta on asennettu pollari ja puomi estämään ajoneuvoliikennettä puiston läpi. Jotta näkövammaisen ei törmäisi esteisiin, tulisi niiden kohdalle tehdä väri- ja tuntokontrastilla asfalttipäällysteestä erottuva vyöhyke väylän poikki (toimenpidekartan kohta 3). Sen tulisi olla noin metrin levyinen molempiin lähestymissuuntiin ja materiaalina voisi olla esimerkiksi harmaa lohkopintainen noppakivi. Kivenlohkare tulisi työntää kulkuväylän sivuun.

3.4 Pohjois-Vuosaaren ostoskeskuksen kehittäminen

Pohjois-Vuosaaren ostoskeskus on yksityistä kiinteistön aluetta, mutta sen merkitys esteettömälle toimimiselle Vuosaaren pohjoisosassa on suuri. Alueen ympäristö kaipaa kokonaisvaltaista rakenteiden ja miljööön kehittämistä. Piha-alue kaipaa toimintojen jäsenöimistä, pinnoitteiden, varusteiden ja kalusteiden sekä istutusten kehittämistä. Pahasti kuopille painunut piha- ja pysäköintialue tulisi uudistaa, rakenteellisen parantamisen tarve tulee arvioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Erityisesti näkövammaisten tarpeiden vuoksi tulisi rakentaa piha-alueesta erottuvat jalankulkuväylät ainakin keskuksen länsipuolelle ja Ilveskorvenpuistoa ja keskusta yhdistämään (toimenpidekartan kohta 2).

Ostoskeskuksen eteläreunalla on syvä sadevesikouru, joka aiheuttaa kompastumisvaaran ja voi aiheuttaa pyörätuolinkäyttäjälle pyörän juuttumisen kouruun. Kuivatusjärjestelmää tulisi näiltä osin kehittää esteettömyyden tarpeet huomioon ottavaksi (toimenpidekartan kohta 2).

Ostoskeskuksen koilliskulmalla on porraskäytävä, johon tulisi lisätä käsijohteita (toimenpidekartan kohta 10).

3.5 Kehittämistoimenpiteet puistoissa

Kuva 24. Urheilukentän pohjoispään kohdalla olevan jyrkän väyläosuuden kohdalle tulisi asentaa käsijohteet.

Puistojen osalta merkittävimmät esteettömyyden kehittämistarpeet ovat Keskuspuiston eteläisellä osalla.

Urheilukentän pohjoispään kohdalla Vuosaaren puistopolulla on jyrkkä väyläosuus, jonka kohdalle tulisi asentaa käsijohteet (toimenpidekartan kohta 1).

Vuosaaren keskustan alueen ja keskuspuiston eteläosan esteettömyyden parantamistarpeet on raportoitu vuonna 2002 laaditussa *Esteetön Vuosaari – Vuosaaren keskustan yleisten alueitten esteettömyysselvitys* -raportissa. Selvityksen toimenpidekartta on raportissa sivulla 24.

3.6 Esteettömyyden kehittäminen Vuosaaren keskustan alueella

Vuosaaren keskustan alueen esteettömyyden parantamistarpeet on raportoitu vuonna 2002 laaditussa *Esteetön Vuosaari – Vuosaaren keskustan yleisten alueitten esteettömyysselvitys* -raportissa. Selvityksen laatimisen jälkeen on esteettömyyden kriteeristöä tarkennettu Surakoprojektissa, tarkennettu alueellisten esteettömyyssuunnitelmien mallia Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 ja kehitetty Helsingin kaupungin paikkatietopohjaista kartoitustyökalua ja menetelmiä. Edellä mainituista kehittämistoimenpiteistä huolimatta vuoden 2002 selvityksen sisältö ja johtopäätökset ovat edelleen ajantasaisia ja niiden pohjalta voidaan jatkaa toimenpiteiden toteuttamista. Selvityksen toimenpidekartta on raportin sivulla 24.

Vuoden 2002 jälkeen on Vuosaaren keskustassa toteutettu kaksi tärkeää parannustoimenpidettä. Vuotalon edustan liukas puukansi on päällystetty massalla, joka ei enää aiheuta liukastumisvaaraa. Lisäksi Vuosaarentien ja Valkopaadentien risteuksen suojatie korotuksineen on rakennettu uudelleen ja suojatien reunakiven kohdalle on toteutettu näkövammaisia helpottava kohomerkinä varoittamaan ajoradan reunasta. Parannustoimenpiteet sijoittuvat tärkeälle reitille vanhusten palvelutalojen keskittymän ja ostoskeskuksen välille.

Vuoden 2002 raportissa todettujen parantamistarpeiden lisäksi Vuosaaren keskustan alueella on uudempaan rakentamiseen liittyen kaksi uutta parantamistarvetta. Rajapaadenraitti liittyy Vuosaarentiehen pitkän, 8 % pituuskaltevan osuuden jälkeen. Tälle osuudelle tulisi asentaa käsijohteet kahdelle korkeudelle molemmin puolin väylää, sillä sitä käyttävät erityisen paljon palvelutalokeskittymän asukkaat.

Mosaiikkitorin itäreunalle on rakennettu porras- ja terrassijärjestely, joka on toteutettu betonirakenteena. Porrasjärjestely ei vaaleutensa vuoksi erotu vaaleasta toripinnasta ja sen reunaan tulisikin lisätä tumma kontrastivyoähyke. Myös portaan käsijohdetta tulisi jatkaa tukimuurin päähän saakka.

Kuva 25. Vuotalon edustan aiemmin liukas puukansi on turvallinen uuden päällysteen ansiosta.

Kuva 26. Vuosaarentien korotettuihin suojateihin on asennettu kohokuvioiset varoitusvyöhykkeet auttamaan näkövammaista tunnistamaan ajoradan reuna.

Kuva 27. Rajapaadenraitin pitkään jyrkkään nousuun tulee asentaa käsijohteet. Heikkonäköinen voi tulkita kulkupinnan raidoituksen porrasaskelmasta aiheutuvaksi varjoksi.

Kuva 28. Mosaiikkitorin uusi betoninen porrasrakenne ei erotu vaaleasta toripinnasta. Käsijohteen jatkamisen lisäksi tulisi porrasalueen reuna merkitä tummanharmaalla massalla tai betonikivillä.

3.7 Ylläpidon kehittäminen

Vuotie kuuluu ylläpitoluokkaan I, pääkadut. Ylläpitoluokkaan II, kokooja- ja joukkoliikennekadut, kuuluvat seuraavat kadut:

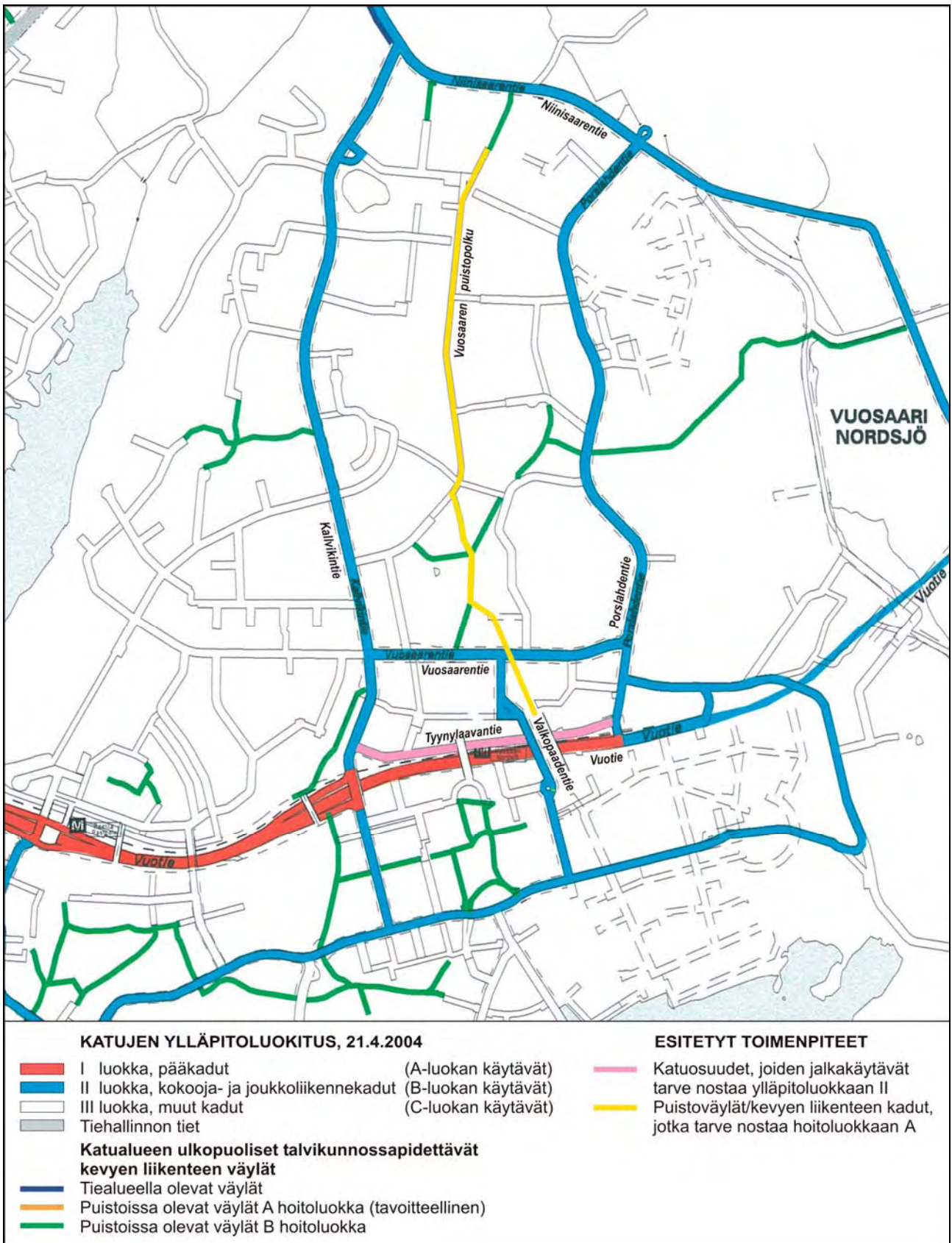
- Kallvikintie
- Niinisaarentie
- Porslahdentie
- Vuosaarentie

Nämä kadut kattavat tärkeimmät yhteydet asemille, pysäkeille ja palveluihin. Nykyisten II luokan katujen ulkopuolelle jää kuitenkin reitti vanhusten palvelutalo Hannalta metroasemalle ja kauppakeskukseen. Tästä syystä Tyynylaavantie tulisi nostaa ylläpitoluokkaan II.

Puistoissa sijaitsevista, esteettömyyden kannalta keskeisistä väylistä, B hoitoluokkaan kuuluvat seuraavat yhteydet:

- yhteydet Niinisaarentieltä Neitsytsaarentielle ja Vuosaaren puistopolulle
- yhteys Vanttikallion puistosta Kallvikintielle
- yhteys Porslahden puistosta Punakivenpuistoon
- Keskuspuiston polut Punakivenpolun ja Vuosaarentien välisellä alueella
- yhteys Vuotien kevyenliikenteen ylikulkusillalta Kallvikintien länsipuolella Mosaiikkiraitin alikululle

Jotta näistä kevyenliikenteen yhteyksistä täydentyisi kokonaisia reitistöjä, tulisi Vuosaaren puistopolun ja Rajapaadenraitin kevyenliikenteen kadut sekä reitti Vuotorin ja Mosaiikkitorin läpi hoitaa A hoitoluokan väylien tasoa vastaavina. Edellä mainittuja osuuksia yhdistävä puistopolkuosuus tulisi nostaa hoitoluokkaan A.

Kuva 29. Vuosaaren puistopolku, Rajapaadenraitti sekä reitti Vuotorin ja Mosaiikkitorin läpi tulisi hoitaa A hoitoluokan väylien tasoisina. Tyynylaavantiellä on vanhusten palvelutalo, minkä vuoksi se tulisi nostaa ylläpitoluokan II kaduksi.

4 JATKOTOIMENPITEET

Toimenpiteiden toteuttaminen ja estekartoitukset

Kunnossapidon pienten toimenpiteiden toteuttaminen aloitetaan välittömästi. Pääosa toimenpiteistä on pienialaisia ja varsin yksinkertaisia toteuttaa. Toimenpiteiden toteuttajien tulee ennen toteuttamista tarkistaa esteettömän ympäristön vaatimukset Suraku-projektissa laadituista esteettömyyssohjokorteista.

Suojateiden reunakivien korjaamisesta esteettömiksi tulisi käynnistää alueellinen hanke. Alue tulee kartoittaa ja sen pohjalta tunnistaa reitit, joilla pahimmat ongelmat ovat. Kiireellisimpinä uudistamiskohteina voidaan pitää suojateitä, joissa on 5 cm tai korkeampia reunakiviä. Näistä kiireellisimpiä ovat esteettömyyden erikoistason alueet sekä tärkeät perustason reitit, jotka on esitetty seuraavan sivun kartalla.

Osa esteettömyyden parantamistoimenpiteistä tulee toteutumaan hankeluettelon (raportin kohta 3.1.) hankkeiden toteutumisen myötä. Näiden lisäksi lähivuosina tulee toteuttaa muut yksittäiset parannustoimenpiteet.

Toimenpiteiden toteuttajat

Suurin osa esitetyistä toimenpiteistä on kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osaston sekä HKR-ympäristötuotannon toiminta-alueella. Pohjois-Vuosaaren ostoskeskuksen parantaminen sijoittuu yksityisen kiinteistön alueelle.

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toiminta-alueille kuuluvia parantamistarpeita ovat Vuosaaren ja Rastilan metroasemat sekä Vuosaaren metroaseman bussiterminaali, joiden ongelmat on kuvattu kohdassa 2.8. Asemat.

Myös muiden kaupungin hallintokuntien pitää käynnistää omien toimipisteidensä esteettömyysarviointit ja kehittämissuunnitelmat. Kiinteistöihin liittyviä ongelmia on kuvattu vuoden 2002 selvityksessä *Esteetön Vuosaari – Vuosaaren keskustan yleisten alueitten esteettömyysselvitys, kehityshanke 2002*. Kiinteistöjen alueiden kehittäminen olisi tuloksekkainta samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa toteutettuna. Kokonaisuuden kannalta olisikin perusteltua, että muiden hallintokuntien esteettömyystyö alkaisi niiltä alueilta, joille rakennusvirasto on laatinut alueellisen esteettömyyssi suunnitelman. Myös yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä tulee kannustaa omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa.

Alueellisten esteettömyyssi suunnitelmien laajentaminen

Helsingin kaupungin esteettömyyssi suunnitelmassa ajalle 2005-2010 on määritelty esteettömyyden tarpeen mukaisesti seuraavat kaupunginosat, joille tulisi laatia esteettömyyssi suunnitelma. Ensisijaisesti esteettömyyssi suunnitelmat laaditaan aluesuunnitelman laatimiseen liittyen, jolloin toimenpiteet voidaan kohdistaa ja määritellä mahdollisimman kustannustehokkaasti.

5 KUSTANNUSARVIO

Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa on esitetty toimenpiteet jaoteltuina kunnossapidon toimenpiteisiin ja parannustoimenpiteisiin, jotka vaativat erillistä investointirahoitusta. Pohjois-Vuosaaren ostoskeskuksen toimenpiteet sijoittuvat yksityisen kiinteistön alueelle, eikä näitä toimenpiteitä ei ole huomioitu tässä laskelmassa. Koska osan ongelmista ratkaiseminen vaatii yksityiskohtaista rakennussuunnittelua ovat jotkut esitetyistä toimenpiteistä alustavia sekä ratkaisun määrittelyn että kustannusarvion osalta.

Seuraavassa ei ole esitetty kunnossapidon toimenpiteitä, koska ne toteutuvat osana normaalia kunnossapitotyötä, eivätkä vaadi erillisrahoitusta. Myös merkittävä osa esteettömyyden parantamisesta tulee toteutumaan osana muita hankkeita, eikä näillekään toimille ole tarpeellista osoittaa erillistä esteettömyyden toimenpiderahoitusta. Tällaisia hankkeita ovat mm. puistojen kehittäminen ja valaistuksen parantaminen. Suojateiden reunakivien muuttaminen esteettömiksi edellyttää niiden järjestelmällistä kartoittamista, minkä jälkeen niiden toimenpiteiden määrällinen tarve ja kustannukset voidaan arvioida.

Kiireelliset toimenpiteet erikoistason alueilla, tärkeillä perustason reiteillä sekä kaatumis-, puutoamis- tai törmäysvaaran aiheuttavat ongelmat Keski-Vuosaaren ja Vuosaaren keskustan alueella (sulkeissa toimenpidekartan toimenpiteiden numerot):

Käsijohdetta 280 m (toimenpide 1 sekä Rajapaadenraitin käsijohteet uusien palvelutalojen kohdalla)	à 100 €/m	28.000 €
Kevyt suojakaide 40 m (v. 2002 raportin toimenpidekartan kiireellinen toimenpide 5)	à 100 €/m	4.000 €
Varoitusalue, noppakiveys 10 m ² (toimenpide 3)	à 150 €/m ²	1.500 €
Risteysalueen korottaminen 600 m ² (toimenpide 4)	à 165 €/m ²	100.000 €
Kustannukset Vuosaassa yhteensä:		133.500 €

